22 Νοεμβρίου 1963

Ο θάνατος ενός προέδρου

Ο Τζον Φιτζέραλντ Κένεντι γεννήθηκε στις 29 Μαΐου 1917. Η οικογένειά του είναι από τις ισχυρές των Ηνωμένων Πολιτειών. Ο ίδιος υπηρέτησε στο αμερικανικό ναυτικό και, στη συνέχεια, εκλέχτηκε γερουσιαστής Μασαχουσέτης με το κόμμα των Δημοκρατικών. Αν και μόλις 43 χρόνων, έβαλε υποψηφιότητα για πρόεδρος, στις εκλογές του 1960, για την τετραετία 1961-1965. Κατάφερε να εκλεγεί με διαφορά λίγων εκατοντάδων χιλιάδων ψήφων από τον αντίπαλό του Ρίτσαρντ Νίξον, αντιπρόεδρο του Ντουάιτ Αϊζενχάουερ την οκταετία 1952-1960.

Ο στιβαρός του χαρακτήρας, η σαφής τοποθέτησή του κατά των φυλετικών διακρίσεων και ο τρόπος, με τον οποίο χειρίστηκε την κρίση της Κούβας, τον αναδείξανε προσωπικότητα με παγκόσμιο κύρος. Παρ' όλα αυτά, η δημοτικότητά του στις πολιτείες του Νότου συνεχώς έπεφτε. Κύρια αιτία ήταν ο αδερφός του Ρόμπερτ Κένεντι (γεννήθηκε το 1925): Ως υπουργός Δικαιοσύνης, χτύπησε ανελέητα το έγκλημα, εισηγήθηκε νόμους για τα ατομικά δικαιώματα και επέβαλε στα πανεπιστήμια να εγγράφουν μαύρους φοιτητές, δικαίωμα που είχαν αποκτήσει με απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου (*βλ. 19.5.1954*). Σε όλα αυτά, προστέθηκε και η προώθηση από το κόμμα των Ρεπουμπλικάνων του Μπάρι Γκολντγουότερ ως υποψήφιου για τις εκλογές του 1964. Κι ο Γκολντγουότερ ήταν γνήσιος συντηρητικός και υστερικός Τεξανός.

Αποφασίστηκε μια προεδρική περιοδεία στο Τέξας με σκοπό να ξανακερδηθούν οι χαμένοι ψηφοφόροι. Τον πρόεδρο συνόδευε η δημοφιλής γυναίκα του Ζακλίν κι ο Τεξανός αντιπρόεδρος Λίντον Τζόνσον (γεννήθηκε το 1908). Στις 22 Νοεμβρίου 1963, το προεδρικό αεροπλάνο προσγειώθηκε στο αεροδρόμιο του Ντάλας, μεγάλη πόλη του Τέξας. Δυο ανοιχτά αυτοκίνητα διατέθηκαν στους επισήμους: Στο πρώτο, επιβιβάστηκαν το προεδρικό ζευγάρι κι ο κυβερνήτης της πολιτείας, Κόναλι. Στο δεύτερο, ο αντιπρόεδρος Τζόνσον. Η πομπή προχώρησε προς το κέντρο της πόλης. Ήταν 12.30 μεσημέρι, τοπική ώρα, όταν έπεσαν οι πυροβολισμοί. Ο κυβερνήτης Κόναλι τραυματίστηκε βαριά. Ο πρόεδρος Κένεντι δέχτηκε μια σφαίρα στο λαιμό και μια στο κεφάλι. Μάταια, η Ζακλίν έπεσε πάνω του, να

τον προφυλάξει με το σώμα της. Ήταν αργά. Ο Τζον Φιτζέραλντ Κένεντι ξεψύχησε μισή ώρα αργότερα στο νοσοκομείο.

Η αστυνομία του Ντάλας έδρασε αστραπιαία. Οι πρώτες μαρτυρίες ανέφεραν πως οι πυροβολισμοί είχαν πέσει από ένα παράθυρο, στον τελευταίο όροφο μιας αποθήκης σχολικών βιβλίων. Στις 2 το μεσημέρι, συνέλαβαν τον υπάλληλο της αποθήκης Λι Όσβαλντ, ως ένοχο. Ο κατηγορούμενος αρνιόταν την ενοχή. Πέρασε όλη τη νύχτα στην ανάκριση. Το πρωί, αποφασίστηκε η μεταφορά του σε μέρος πιο ασφαλές. Στις 11.21 το πρωί, 23 Νοεμβρίου, ενώ οι κάμερες της τηλεόρασης κάλυπταν τη μεταγωγή, ένας άνδρας βγήκε μπροστά στους συνοδούς της ασφάλειας, έβγαλε όπλο και πυροβόλησε τον Όσβαλντ που έπεσε νεκρός. Τον συνέλαβαν, αμέσως. Ήταν ο Τζακ Ρούμπι, πασίγνωστος στον υπόκοσμο του Τέξας. Θέλησε, είπε, να εκδικηθεί τον φονιά του προέδρου. Λίγους μήνες αργότερα, δημοσιεύτηκε μια φωτογραφία. Εικόνιζε τον Λι Όσβαλντ στην είσοδο της αποθήκης, τη στιγμή της δολοφονίας. Περίπου τον ίδιο καιρό, ανακοινώθηκε πως ο Τζακ Ρούμπι πέθανε στη φυλακή από καρκίνο.

Στον πολιτικό τομέα, τα πράγματα κύλησαν ομαλά. Ο Λίντον Τζόνσον διαδέχτηκε τον Κένεντι στην προεδρία, την ίδια εκείνη μέρα της δολοφονίας. Πήρε και τις εκλογές του 1964, ως πρόεδρος για την τετραετία 1965-1969. Στις επόμενες εκλογές, ο Ρόμπερτ Κένεντι διεκδικούσε το χρίσμα των δημοκρατικών για την προεδρία. Δολοφονήθηκε, τον Ιούνιο του 1968. Ο υποψήφιος που τον αντικατέστησε, καταποντίστηκε. Επιτέλους, τις εκλογές για την τετραετία 1969 - 1973 τις κέρδισε ο ρεπουμπλικάνος Ρίτσαρντ Νίξον. Χάρη στο σκάνδαλο του Γουότεργκέιτ, όπως αποδείχτηκε. Μισό αιώνα μετά τη δολοφονία του Τζον Κένεντι, τα ερωτήματα παραμένουν αναπάντητα.

Η «επιτροπή Γουόρεν» που συστάθηκε από τον Λίντον Τζόνσον για να διερευνήσει την υπόθεση, αποφάνθηκε ότι ο Λι Χάρβεϊ Όσβαλντ ενήργησε μόνος του. Στις 19 Μαΐου του 1992, όμως, οι δύο γιατροί που έκαναν αυτοψία στο πτώμα του δολοφονημένου Κένεντι επιβεβαίωσαν, ότι ο πρόεδρος των ΗΠΑ δέχθηκε δύο σφαίρες, που προήλθαν από διαφορετικές κατευθύνσεις (πάνω από το κεφάλι του και πισώπλατα).

1718: Σκοτώνεται στ' ανοιχτά της Βόρειας Καρολίνας, ο Έντουαρντ Τιτς, γνωστός ως ο πειρατής «Μαυρογένης».

1830: Η Βουλή του Βελγίου ψηφίζει υπέρ της μετατροπής του πολιτεύματος της χώρας σε μοναρχία.

1890: Γεννιέται ο στρατηγός Σαρλ ντε Γκολ, ηγέτης των Ελεύθερων Γάλλων κατά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο. Εκλέχτηκε πρόεδρος το 1958, το 1965 και το 1968. Πέθανε το 1970.

1940: Τέταρτη μέρα της ελληνικής αντεπίθεσης στο αλβανικό μέτωπο κι έπειτα από αγώνα δρόμου, ένα τάγμα κι ένας λόχος του ελληνικού στρατού μπαίνουν μαζί κι ελευθερώνουν την Κορυτσά, λίγο πριν από τις 6 το βράδι. Την ίδια μέρα, πέφτουν και οι Φιλιάτες και το Λεσκοβίκι.

1943: Ο Βρετανός πρωθυπουργός Ουίνστον Τσώρτσιλ, ο Αμερικανός πρόεδρος Φρανκλίνος Ρούσβελτ και ο Κινέζος ηγέτης των Εθνικιστών Τσάγκ Κάι Σεκ συναντώνται στο Κάιρο με θέμα τον πόλεμο εναντίον της Ιαπωνίας.

1975: Ορκίζεται βασιλιάς της Ισπανίας, ο Χουάν Κάρλος, πρώτος Ισπανός μονάρχης από το 1931, χρονιά κατά την οποία ο Αλφόνσος 13ος οδηγήθηκε στην εξορία. Ο στρατηγός Φρανσίσκο Φράνκο, δικτάτορας της χώρας από το 1936, είχε πεθάνει δυο μέρες πριν.

1990: Παραιτείται μετά από 11 χρόνια στην πρωθυπουργία της Βρετανίας, η Μάργκαρετ Θάτσερ.

1995: Κρίνεται ένοχη για την δολοφονία 10 γυναικών και κοριτσιών, μεταξύ των οποίων η φυσική και η θετή της κόρη, η Βρετανίδα νοικοκυρά Ρόζμαρι Γουέστ. Καταδικάστηκε σε ισόβια.

1996: Δικαστήριο της Αυστραλίας καταδικάζει σε ισόβια τον εκτελεστή του Πορτ Αρθουρ, Μάρτιν Μπράιαντ για την σφαγή 35 ανθρώπων σε τουριστικό αξιοθέατο στην Τασμανία, τον Απρίλιο του ίδιου χρόνου.

2005: Δυο μήνες και τέσσερις ημέρες μετά τη διενέργεια των εκλογών (18 Σεπτεμβρίου) στη Γερμανία, η Αγγέλα Μέρκελ ορκίζεται πρώτη γυναίκα πρωθυπουργός της χώρας, επικεφαλής του «μεγάλου συνασπισμού» Χριστιανοδημοκρατών, Χριστιανικής Ένωσης και Σοσιαλδημοκρατών.

2005: Ενθρονίζεται ο νέος πατριάρχης Ιεροσολύμων, Θεόφιλος Γ'. Είχε εκλεγεί παμψηφεί στις 22 Αυγούστου 2005, στη θέση του έκπτωτου Ειρηναίου.

Η 22η Νοεμβρίου στον πολιτισμό

22 Νοεμβρίου 1916

Ο Τζακ Λόντον

Ο πατέρας του, ένας απατεώνας γυρολόγος, τους εγκατέλειψε. Η πνευματώδης μητέρα του ξαναπαντρεύτηκε. Πήρε το όνομα του πατριού του. Ο Τζον Γκρίφιθ Τσάνεϊ γεννήθηκε στις 12 του Γενάρη του 1876 και μεγάλωσε στο Όκλαντ της Καλιφόρνιας. Στα 14 του, παράτησε το σχολείο, το έσκασε από το σπίτι και αναζήτησε την περιπέτεια. Βρέθηκε ναυτικός στην Ιαπωνία, μηχανοδηγός τρένου στην Αμερική, τυχοδιώκτης στην Αλάσκα και, στα 1893, ενταγμένος στις στρατιές των ανέργων. Φυλακίστηκε για επαιτεία και αποφυλακίστηκε συνειδητοποιημένος σοσιαλιστής. Μέσα σε ένα χρόνο, ξεχρέωσε με το γυμνάσιο, βγάζοντας την ύλη τεσσάρων τάξεων, και γράφτηκε στο πανεπιστήμιο του Μπέρκλεϊ. Κατάφερε να συνταιριάσει μέσα του Δαρβίνο, Μαρξ και Νίτσε, πήρε μαθήματα λογοτεχνίας και γι' άλλη μια φορά εγκατέλειψε τις σπουδές του. Έγινε χρυσοθήρας αλλά γύρισε στην Καλιφόρνια ακόμα πιο φτωχός. Διάλεξε το ψευδώνυμο Τζακ Λόντον κι άρχισε να γράφει. Στα επόμενα

17 χρόνια, εκδόθηκαν πενήντα μυθιστορήματά του. Ανάμεσά τους, τα αριστουργήματα «Το κάλεσμα του δάσους», «Ο γιος του Ήλιου», «Ο άσπρος χαυλιόδοντας», «Μάικελ, το σκυλί του τσίρκου» κ.λπ. Έγινε ευρύτερα γνωστός, πληρωνόταν καλά αλλά πάντα ήταν χωρίς λεφτά, καθώς ξόδευε περισσότερα από όσα κέρδιζε. Στα 1910, ρίζωσε σε ένα αγρόκτημα. Η εποχή του τον ξεπέρασε καθώς νέοι συγγραφείς βγήκαν στο προσκήνιο. Στις 22 Νοεμβρίου 1916, αυτοκτόνησε. Μετά τον θάνατό του, τα βιβλία του έγιναν δημοφιλή στη Σοβιετική Ένωση. Στα 1956, η ρωσική έκδοση των απάντων του εξαντλήθηκε μέσα σε πέντε ώρες. Δε ζούσε να το χαρεί.

1497: Ο Βάσκο ντε Γκάμα γίνεται ο πρώτος θαλασσοπόρος που περνά από τον Ατλαντικό στον Ειρηνικό ωκεανό μέσω του ακρωτηρίου της Καλής Ελπίδας.

1913: Γεννιέται στη Βρετανία ο συνθέτης, μαέστρος και πιανίστας Μπένζαμιν Μπρίτεν.

1956: Ξεκινά στη Μελβούρνη της Αυστραλίας η 16η Ολυμπιάδα με συμμετοχή 2.813 αθλητών και 371 αθλητριών από 67 χώρες, καθώς πολλές απέχουν για διάφορους λόγους.

2007: Σε ηλικία 80 χρόνων, πεθαίνει ο διάσημος χορογράφος και χορευτής, Μορίς Μπεζάρ.

2011: Σε ηλικία 87 χρόνων, πεθαίνει ο διακεκριμένος συνθέτης, πιανίστας και αρχιμουσικός Αργύρης Κουνάδης. Είχε γεννηθεί το 1924 στην Κωνσταντινούπολη.